

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.9.2012 r.
COM(2012) 515 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Sprawozdanie z oceny okresowej programu Erasmus Mundus II (2009-2013)

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Sprawozdanie z oceny okresowej programu Erasmus Mundus II (2009-2013)

1.	WPROWADZENIE	3
2.	KONTEKST OCENY ZEWNĘTRZNEJ	3
3.	OCENA ZEWNĘTRZNA.....	4
3.1.	Zasady oceny.....	4
3.2.	Metodyka	4
3.3.	Wyniki oceny	5
3.3.1.	Nowości EM II:.....	5
3.3.2.	Inne ogólne ustalenia	6
3.3.3.	Adekwatność	7
3.3.4.	Skuteczność.....	7
3.3.5.	Trwałość.....	7
3.3.6.	Efektywność.....	8
3.3.7.	Zarządzanie programem: projekt i struktura.....	8
4.	GŁÓWNE ZALECENIA WYNIKAJĄCE Z OCENY ZEWNĘTRZNEJ	10
4.1.	Adekwatność: zalecenia ogólne	10
4.2.	Skuteczność: zalecenia ogólne.....	10
4.3.	Trwałość: zalecenia ogólne	10
4.4.	Efektywność: zalecenia ogólne	11
5.	WNIOSKI KOMISJI.....	11

1. WPROWADZENIE

Komisja Europejska rozpoczęła okresową ocenę programu Erasmus Mundus II (EM) zgodnie z wymogami decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1298/2008/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. ustanawiającej program Erasmus Mundus¹. Ocenie została poddana adekwatność, skuteczność, trwałość i efektywność programu, ze szczególnym uwzględnieniem nowości wprowadzonych w jego II fazie. Ocena objęła wszystkie trzy działania (działanie 1, działanie 2 i działanie 3) w okresie realizacji programu w latach 2009-2011.

Oceną kierowała grupa sterująca, w której skład wchodził członkowie dyrekcji generalnych Komisji Europejskiej (DG ds. Edukacji i Kultury, DG ds. Rozwoju i Współpracy – EuropeAid oraz DG ds. Rozszerzenia), Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych oraz Agencji Wykonawczej do spraw Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego. Wszystkie te podmioty uczestniczą w programie EM. Pełny tekst oceny dostępny jest na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm

Sprawozdanie z oceny okresowej przedstawiane jest na podstawie art. 13 decyzji ustanawiającej EM. Dane w nim zawarte są wynikiem oceny okresowej EM II w zakresie uzyskanych efektów oraz jakościowych aspektów realizacji programu. W sprawozdaniu przedstawiono stanowisko Komisji dotyczące głównych wniosków i zaleceń wynikających z okresowej oceny programu. Wnioski i zalecenia sformułowano w oparciu o szeroko zakrojone sondaże i wywiady z uczestnikami EM oraz głównymi zainteresowanymi stronami.

2. KONTEKST OCENY ZEWNĘTRZNEJ

Program Erasmus Mundus II (2009 – 2013) ma na celu poprawę jakości europejskiego szkolnictwa wyższego, przyczynianie się do poprawy perspektyw kariery zawodowej studentów oraz wspieranie dialogu i promowanie zrozumienia między narodami i kulturami poprzez współpracę międzynarodową, a także przyczynienie się do zrównoważonego rozwoju państw trzecich w dziedzinie szkolnictwa wyższego zgodnie z celami polityki zewnętrznej EU.

EM dysponuje budżetem w wysokości ponad 950 mln EUR, w którym około 494 mln EUR przeznaczone na działania 1 i 3 pochodzi z budżetu UE na edukację, zaś 460 mln EUR przydzielone na działanie 2 pochodzi z różnych instrumentów finansowania.

Struktura programu: EM II 2009-2013 był realizowany poprzez następujące działania:

- działanie 1: wspólne programy Erasmus Mundus (studia magisterskie i doktoranckie) charakteryzujące się najwyższą jakością, obejmujące system stypendiów;
- działanie 2: programy partnerstwa Erasmus Mundus między instytucjami szkolnictwa wyższego z Europy i z państw trzecich, obejmujące system stypendiów na rzecz mobilności na wszystkich poziomach szkolnictwa wyższego. Działanie to zastępuje dawne działanie „Okno Współpracy Zewnętrznej”;

¹ Dz.U. 340 z 19.12.2008, s.83

- działanie 3: promowanie europejskiego szkolnictwa wyższego poprzez projekty mające na celu podnoszenie atrakcyjności Europy jako miejsca kształcenia oraz ośrodka doskonałości na poziomie światowym.

Nowości EM II: W II fazie programu Erasmus Mundus do jego zakresu włączono następujące nowe kluczowe aspekty:

- objęcie wspólnymi programami EM studiów doktoranckich;
- ofertę stypendialną dla studentów z państw europejskich;
- włączenie działania „Okno Współpracy Zewnętrznej” do programu Erasmus Mundus jako działania 2 i poszerzenie jego zakresu;
- umożliwienie instytucjom szkolnictwa wyższego państw trzecich udziału we wspólnych programach EM.

3. OCENA ZEWNĘTRZNA

3.1. Zasady oceny

W następstwie zaproszenia do składania ofert² do przeprowadzenia oceny został wybrany Instytut Polityki Publicznej i Zarządzania (Public Policy and Management Institute – PPMI). Oceną okresową objęto lata 2009-2011, kiedy to w ramach wdrażania programu ogłoszono szereg zaproszeń do składania wniosków.

Ocena okresowa skupiła się na udzieleniu odpowiedzi na pytania oceniające dotyczące adekwatności i użyteczności, efektywności, skuteczności i trwałości oraz unijnej wartości dodanej programu.

W odniesieniu do każdego z pytań oceniających w ocenie okresowej zawarto konkretne zalecenia, w jaki sposób z punktu widzenia Komisji, beneficjentów i potencjalnych wnioskodawców można nadal ulepszać logikę, cele, projekt, realizację i wyniki programu.

3.2. Metodyka

Zastosowana metodyka zasadza się przede wszystkim na zbiorze 45 pytań oceniających oraz pytań podrzędnych (operacyjnych). W celu odpowiedzi na te pytania określono wyraźne wskaźniki i kryteria oceny.

3.3. Wyniki oceny

3.3.1. Nowości EM II:

- Wspólne programy doktoranckie Erasmus Mundus:

Wspólne programy magisterskie i doktoranckie finansowane w ramach działania 1 wykazały znaczną wartość dodaną, ułatwiając absolwentom poszukiwanie pracy lub dalszych stanowisk badawczych. Doświadczenie międzynarodowe oraz kompetencje międzykulturowe mogą być

² Ograniczone zaproszenie do składania ofert w ramach wielokrotnej umowy ramowej EAC/50/2009 dla wsparcia oceny, oceny i oceny wpływu.

postrzegane jako najważniejsze atuty, które odróżniają studentów EM od absolwentów innych programów. Włączenie współpracy w zakresie programów doktoranckich oraz podoktorskich do EM II jest jedną z najbardziej udanych innowacji fazy II i zachęciło ono do udziału wiele prestiżowych instytucji szkolnictwa wyższego.

- Nowe działanie 2 EM

Uwzględnienie w programie działania 2, obejmującego cele dotyczące współpracy z państwami trzecimi, było częścią koncepcji zakładającej rozwiązanie potencjalnego konfliktu pomiędzy zrównoważonym rozwojem państw trzecich (działanie 2) a promowaniem doskonałości (działanie 1). W ten sposób EM II został tak opracowany, aby zapobiec „drenażowi mózgów”. To nowe działanie obejmuje dwa komponenty: jeden dla krajów rozwijających się (komponent 1) i jeden dla państw uprzemysłowionych (komponent 2).

Z wywiadów przeprowadzonych z beneficjentami indywidualnymi i z instytucjami oraz z analizy przykładów wynika, że cele dotyczące współpracy i doskonałości są bardziej komplementarne niż sprzeczne. Beneficjenci z państw trzecich doceniają wysoce pozytywny wpływ współpracy na potencjał instytucji szkolnictwa wyższego w swoich krajach. Jednakże zainteresowane strony z państw trzecich podkreślają konieczność większej wzajemności stosunków między instytucjami szkolnictwa wyższego z UE i z państw trzecich.

- Oferta stypendialna dla studentów z państw Unii Europejskiej

Ogólnie rzecz biorąc ten nowy etap programu Erasmus Mundus zapewnia wartość dodaną studentom z UE przy poszukiwaniu pracy lub dalszych stanowisk badawczych (wcześniej możliwość tę mieli jedynie studenci z państw trzecich). Istotne atuty EM – międzynarodowe doświadczenia i kompetencje międzykulturowe – są teraz dostępne również dla studentów z UE.

Stypendia dla studentów europejskich objęte działaniem 1 można jednak uznać za najmniej udaną nowość programu (stypendia kategorii B dla studentów z UE nie były wystarczająco **wartościowe**, aby przyciągnąć studentów). Ponadto sugeruje się, że aby przyciągnąć europejskich studentów niezbędne są odpowiednie działania informacyjne.

Wyzwaniem było również zachęcenie europejskich studentów do mobilności w ramach działania 2. Jednakże przedstawiciele instytucji partnerskich w ramach komponentu 2 działania 2 (państwa uprzemysłowione), z którymi przeprowadzono rozmowy, zdecydowanie uważali, że mobilność polegająca na wyjazdach do uprzemysłowionych państw trzecich oraz przyjazdach z tych państw powinna pozostać w programach EM w przyszłości, ponieważ wspiera ona doskonałość i oferuje duże możliwości tworzenia relacji z instytucjami szkolnictwa wyższego dużych gospodarek na całym świecie.

- Umożliwienie instytucjom szkolnictwa wyższego państw trzecich udziału w działaniu 1 programu w roli pełnoprawnych partnerów

Ta nowość oferowała instytucjom szkolnictwa wyższego państw trzecich możliwości uczestnictwa w ramach konsorcjów we wspólnych programach o ogólnoeuropejskiej koncepcji.

Współpraca między instytucjami szkolnictwa wyższego z UE i spoza niej jest utrudniona ze względu na różnorodność krajowych systemów szkolnictwa wyższego. Udział pozaeuropejskich instytucji szkolnictwa wyższego w programie EM napotyka na przeszkody

wynikające z przepisów, kwestii zarządzania, ograniczonych zasobów i cech szczególnych odnoszących się do różnych dziedzin tematycznych. Partnerskie instytucje szkolnictwa wyższego z UE i spoza niej musiały znaleźć rozwiązanie problemów związanych z różnorodnością systemów krajowych, kwestiami administracyjnymi, koordynacją konsorcjów, przyznawaniem wspólnych dyplomów lub różnicami w kosztach kształcenia w ramach konsorcjum. Ogólnie rzecz biorąc, wyzwania były przewyżczone na zasadzie doraźnej, ale w przyszłości potrzebne będą bardziej systemowe środki regulujące te kwestie.

Beneficjenci instytucjonalni Erasmus Mundus II z entuzjazmem wypowiadali się o wpływie programu na wzmocnienie powiązań międzynarodowych między instytucjami europejskimi i państw trzecich. Przykłady pokazały wyraźnie potencjalną przydatność programu dla nadania systemom szkolnictwa wyższego państw uczestniczących bardziej międzynarodowego wymiaru (zwiększenie możliwości współpracy międzynarodowej między instytucjami).

3.3.2. Inne ogólne ustalenia

Ocena okresowa okazała się przydatna, gdyż pozwoliła dowiedzieć się więcej o ostatecznych celach beneficjentów EM II:

- beneficjenci działania 1 twierdzili, iż głównym celem wybranych przez nich projektów była doskonałość w zakresie nauczania i badań;
- beneficjenci komponentu 1 działania 2 podkreślali znaczenie współpracy, mobilności i budowania potencjału;
- zainteresowane strony uczestniczące w komponencie 2 działania 2 sugerowały, że główną motywacją uczestniczących w programie instytucji była doskonałość akademicka.

Program Erasmus Mundus przyczynił się do zapewnienia Europie przewagi konkurencyjnej w dziedzinie szkolnictwa wyższego poprzez umożliwienie systemom szkolnictwa wyższego oferowania bardziej jednolitego wizerunku w ramach wspólnych programów.

Cele EM II były zgodne z inicjatywami i priorytetami politycznymi UE. Jednak w przyszłości EM II mógłby jeszcze bardziej skupić się na zwiększaniu szans zatrudnienia młodych ludzi, które podkreśla się w strategii „Europa 2020”. Choć program zapewnia absolwentom wartościowe umiejętności przydatne w dalszej karierze, rzeczywiste możliwości zatrudnienia nadal różnią się w zależności od regionu i obszarów tematycznych.

3.3.3. Adekwatność

Cele EM II były adekwatne, nawet gdy potrzeby grup docelowych i zainteresowanych stron były dość zróżnicowane. Zarówno wspólne programy (działanie 1) jak i mobilność (działanie 2) przyczyniają się do promowania doskonałości, budowania potencjału i rozwoju współpracy międzynarodowej.

Beneficjenci z państw trzecich podkreślali zakres, w jakim program może przyczyniać się do budowania potencjału ich instytucji szkolnictwa wyższego. Choć ryzyko „drenażu mózgów” z państw trzecich nadal istnieje, wiele zainteresowanych stron z tych państw również sugerowało, że można by wzmocnić element rozwoju poprzez zapewnienie bardziej zrównoważonych i wzajemnych powiązań między uczestnikami z UE i państw trzecich.

Erasmus Mundus II był ściśle powiązany z innymi programami unijnymi i uzupełniał je. Były to mianowicie programy: Uczenie się przez całe życie, Tempus, Alfa, Edulink i działania Marie Curie.

3.3.4. *Skuteczność*

Chociaż program przyczynił się do realizacji strategicznych obszarów polityki UE, jego wpływ na proces boloński był niejednorodny i zróżnicowany w zależności od kraju. Wkład programu był bardzo istotny w niektórych państwach trzecich, zwłaszcza w krajach objętych polityką sąsiedztwa UE, a szczególnie w zakresie prawodawstwa koniecznego do uznawania wspólnych stopni naukowych i mechanizmów uznawania punktów kredytowych. Uznaje się jednak, że należy podjąć dodatkowe wysiłki w tym zakresie zarówno w UE, jak i w państwach trzecich.

Ogólnie rzecz biorąc, program przyczynia się znacznie do wzmocnienia międzynarodowego zaangażowania uczestniczących instytucji, lecz proces ten powinien być rozpatrywany w kontekście szerszej współpracy międzynarodowej i uwzględniać różne sytuacje w instytucjach szkolnictwa wyższego. Program jest pojmowany jako inicjatywa w rodzaju „miękkiej siły”, przyczyniająca się do zmiany postaw i poglądów decydentów i zainteresowanych stron. W niektórych przypadkach uczestnicy EM II byli już od dłuższego czasu zaangażowani we współpracę międzynarodową.

Jeśli chodzi o napotkane trudności ogólnie, w ocenie zidentyfikowano trzy rodzaje czynników utrudniających mobilność: 1) przeszkody związane z różnorodnością krajowych systemów szkolnictwa wyższego; 2) przeszkody związane z koncepcją programu; 3) przeszkody dotyczące obciążeń administracyjnych i współfinansowania (konsorcja EM zwykle powierzają scentralizowaną administrację i zarządzanie swoim instytucjom koordynującym. Instytucje te starają się zapewnić skuteczność administracyjną i finansową, co obejmuje określanie ewentualnych źródeł współfinansowania).

3.3.5. *Trwałość*

Instytucje uczestniczące miały zwykle bardzo rozwinięte kontakty międzynarodowe i wyznaczyły pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie projektami na poziomie międzynarodowym. Niemal połowa beneficjentów poinformowała jednak, że nie dysponuje wystarczającymi zasobami ludzkimi, aby sprostać obciążeniu pracą związanemu ze wspólnymi projektami w ramach EM. Zaangażowane instytucje były ogólnie przygotowane do wycofywania unijnych dotacji, jednak miały nadzieję, że odbędzie się to stopniowo.

Znak EM umożliwił instytucjom, które odnoszą znaczące sukcesy w swojej dziedzinie, lecz brakuje im prestiżu na arenie międzynarodowej, uzyskanie dostępu do finansowania zewnętrznego oraz łatwiejsze uznawanie ich kursów. Umożliwienie poprzednim beneficjentom zachowania znaku po zakończeniu okresu finansowania zwiększyłoby trwałość ich kursów.

Promocja programu i wykorzystanie wyników mogłoby poprawić trwałość projektów EM. Stowarzyszenie absolwentów Erasmus Mundus (EMA) aktywnie działa na rzecz promowania programu oraz kształtowania wspólnej tożsamości absolwentów EM. Jego działania związane z upowszechnianiem w większości przyjęły formę promocji programu, a nie promowania Europy jako miejsca studiów

3.3.6. *Efektywność*

Program był realizowany w sposób efektywny. Ocena pokazuje następujące szczegóły dotyczące efektywności programu:

- Większość planowanych rezultatów programu powinna zostać zrealizowana do 2013 r., po mniejszych kosztach, niż początkowo przewidywano.
- Nakład kosztów potrzebny do realizacji programu był analogiczny lub nawet niższy niż w przypadku podobnych programów stypendialnych. Ogólnie rzecz biorąc z analizy wynika, że osiągnięcie takich samych rezultatów mniejszym nakładem środków finansowych nie było problemem, gdyż program był realizowany efektywnie pod względem budżetu i uzyskanych wyników.
- W drugim etapie EM wprowadzono odpowiednie narzędzia administracyjne, takie jak obliczenia poniesionych kosztów na podstawie stawek ryczałtowych. Mimo iż liczba sprawozdań z działalności została zmniejszona w trakcie realizacji programu, beneficjenci ocenili swoje uczestnictwo w Erasmus Mundus jako uciążliwe.

3.3.7. *Zarządzanie programem: projekt i struktura*

Beneficjenci programu pozytywnie ocenili przygotowania i realizację projektów EM, z wyjątkiem znacznego obciążenia administracyjnego. Zasugerowali dalsze uproszczenia (np. sprawozdania z działalności), włącznie z zastąpieniem corocznego ponownego składania wniosków.

Monitorowanie oraz ocena projektu opierały się głównie na metodzie ilościowej. W przyszłości potencjał projektu oceny jakości EM (EMQA) może być również wykorzystany do lepszej oceny jakości wspólnych programów z udziałem ekspertów.

Beneficjenci byli zadowoleni z usług agencji wykonawczej (EACEA) oraz informacji i wskazówek przedstawionych przez struktury krajowe, krajowe biura programu „Tempus” oraz delegatury UE. Chociaż mechanizmy wyboru projektów były efektywne, niskie współczynniki powodzenia w przypadku niektórych działań i komponentów doprowadziły do zmniejszenia zaufania grup docelowych, jeśli chodzi o przejrzystość wyboru projektów.

Podział obowiązków między dyrekcjami generalnymi w realizacji działań 1 i 2, jak również brak jednego komitetu odpowiedzialnego za cały program, nie przyczynia się do rozwoju synergii między działaniami programu. Jednak słabe punkty w koordynacji strategicznej są w pewien sposób wyrównane dzięki dobrej koordynacji na poziomie operacyjnym, jako że za zarządzanie wszystkimi działaniami jest odpowiedzialna jedna jednostka w Agencji Wykonawczej (Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego).

Istnieje potrzeba ustanowienia jednego komitetu (w którego skład wejdą przedstawiciele DG EAC, DG DEVCO i innych dyrekcji generalnych i służb Komisji Europejskiej), który będzie koordynował program po 2013 r.

4. GŁÓWNE ZALECENIA WYNIKAJĄCE Z OCENY ZEWNĘTRZNEJ

Zalecenia ogólne

4.1. Adekwatność: zalecenia ogólne

Zgodnie z zaleceniami oceny ogólnej adekwatność może zostać wzmocniona poprzez bardziej zrównoważone cele programu oraz ściślejsze powiązania między EM i innymi programami UE w zakresie szkolnictwa wyższego.

4.2. Skuteczność: zalecenia ogólne

W celu poprawy skuteczności zalecenia sformułowane w ocenie dotyczą następujących głównych kwestii: szans na zatrudnienie; zapewnienia w ramach programu równowagi pomiędzy celami doskonałości, budowania potencjału i zapewnienia udziału uczestników z różnych obszarów geograficznych; uczestnictwa pracodawców; pomocy w procesie wydawania wiz oraz odwzorowywania najlepszych praktyk.

W odniesieniu do szans na zatrudnienie działania w ramach programu mogłyby być bardziej otwarte na mobilność w skali międzynarodowej i współpracę w dziedzinie kształcenia zawodowego, prowadzonego przez instytucje szkolnictwa wyższego w celu szkolenia wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Utrzymanie i wzmocnienie równowagi między celami programu w zakresie doskonałości, budowania potencjału i reprezentacji geograficznej. Powinno się dostarczać zachęt mających na celu uwzględnienie w programie szerszego spektrum instytucji z krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących, jak również wzmocnienie ich potencjału w celu zapewnienia zrównoważonej mobilności.

Powinno się rozwijać dobre praktyki służące zaangażowaniu pracodawców. Konieczne są również działania informacyjne w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących.

Ponieważ główne przeszkody dotyczą kwestii administracyjnych, ważne jest, aby DG EAC w dalszym ciągu wspierała działania Komisji Europejskiej zmierzające do ułatwienia beneficjentom europejskich programów na rzecz mobilności uzyskiwania wiz, co jak dotąd egzekwuje się za pomocą dyrektyw.

Dobre praktyki powinny być upowszechniane wśród wnioskodawców i beneficjentów.

4.3. Trwałość: zalecenia ogólne

Zapewnienie trwałości programu jest istotnym zagadnieniem dla wszystkich beneficjentów EM. Zalecenia dotyczące trwałości są związane z lepszym wykorzystaniem ograniczonych funduszy UE. Użyteczna w tym względzie może okazać się również wymiana dobrych praktyk oraz dalsza integracja programu.

Jakkolwiek istnieje prawdopodobieństwo zależności od finansowania UE, prawdą jest również, że ubieganie się o finansowanie z innych instrumentów wymaga pogłębienia i rozszerzenia sieci akademickich, wpływając tym samym na opracowanie doskonałych programów zajęć i skrytalizowanie partnerstw.

Ważne jest, aby dzielić się dobrymi praktykami, aby pomóc partnerom wzmacniać ich mechanizmy uznawania i oszczędzać zasoby przeznaczone na ich opracowywanie.

4.4. Efektywność: zalecenia ogólne

Zgodnie z zaleceniami oceny okresowej efektywność programu można zwiększyć dzięki: powiązaniu przydziału środków finansowych dla każdego z działań z wyraźnie określonymi celami politycznymi, które uwzględniałyby szczególne potrzeby różnych regionów świata przy określaniu priorytetów tematycznych, ustalaniu poziomu interwencji (studia licencjackie, magisterskie, doktoranckie), wyborze mobilności w celu uzyskania stopnia bądź mobilności poprzez możliwość przenoszenia punktów itp. – a także dzięki poprawie monitorowania i oceny przyszłych projektów oraz usprawnieniu promocji programu.

Rozważenie równowagi pomiędzy poszczególnymi działaniami i ich komponentami w programie po 2013 r. zgodnie z wyraźnie określonymi celami politycznymi oraz w celu maksymalizacji szans powodzenia programu.

Poprawa monitorowania i oceny przyszłych projektów przez lepsze zbilansowanie oceny ilościowej i jakościowej i poprzez zaangażowanie ekspertów w wizyty monitorujące i ocenę projektu. Kontynuacja projektu oceny jakości EM oraz ściślejsze powiązanie go z monitorowaniem projektu.

Usprawnienie promocji programu przez różne działania w ramach programu po 2013 r., przy jednoczesnym utrzymaniu obecnych ram instytucjonalnych, które obejmują Agencję Wykonawczą, struktury krajowe oraz delegatury UE.

5. WNIOSKI KOMISJI

Komisja podziela ogólną ocenę sformułowaną przez oceniającego, że dzięki programowi Erasmus Mundus II proces umiędzynarodowienia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego został znacznie wzmocniony.

Program ma nadal ogromne znaczenie dla propagowania doskonałości, wspierania współpracy międzynarodowej, mobilności i budowania potencjału akademickiego. W pierwszej połowie trwania programu Erasmus Mundus (2009-2011) program skutecznie przyczynił się do wzmacniania strategii umiędzynarodowienia działalności instytucji uczestniczących, zapewniając również trwałość działań w zakresie strategicznego tworzenia kontaktów. Z okresowej oceny programu Erasmus Mundus wyłania się obraz programu, który był efektywnie realizowany przy bardzo dobrym stosunku kosztów i korzyści.

W wyniku trzech działań programu instytucje szkolnictwa wyższego, studenci i stypendyści z państw członkowskich UE i państw trzecich odnoszą ogromne korzyści. Działanie 1 przyczynia się do poprawy procesów doskonalenia w nauczaniu i uczeniu się oraz wspiera instytucjonalne sieci kontaktów.

Działanie 2 EM II – Programy partnerskie – okazuje się odpowiednio wspierać współpracę międzynarodową w zakresie szkolnictwa wyższego i dość skutecznie obejmować tą współpracą instytucje w państwach trzecich, jako członków międzynarodowych partnerstw wspierających mobilność akademicką.

Działanie 3 EM II skutecznie zapewnia spójność i trwałość całego programu.

Koncepcja EM II obejmowała cztery nowości mające przewyższyć pewne braki, niedociągnięcia i słabości zaobserwowane w poprzedniej fazie (2004-2008). Nawet jeżeli te nowe aspekty wymagają dalszego ulepszenia, ogólny wynik jest bardzo pozytywny, szczególnie jeśli chodzi o integrację nowego działania 2, bardziej aktywny udział partnerów z państw trzecich w konsorcjach oraz stypendia oferowane studentom Unii Europejskiej.

Komisja przyjmuje ustalenia tej oceny, aby wykorzystać je do dalszych ulepszeń, które mogłyby zostać wprowadzone w drugiej połowie programu i później.

W szczególności Komisja z zadowoleniem przyjmuje zalecenie 4.1, mówiące o tym, aby wzmocnić adekwatność poprzez ściślejsze związki między EM i innymi programami UE w zakresie szkolnictwa wyższego. To zalecenie w dużym stopniu odzwierciedla preferowany wariant określony w ocenie skutków dotyczącej międzynarodowego wymiaru działań w zakresie szkolnictwa wyższego w przyszłym zintegrowanym programie na lata 2014-2020. Wariant ten (w oparciu o który Komisja sporządziła wniosek dotyczący przyszłego zintegrowanego programu „Erasmus dla wszystkich” w dziedzinie edukacji, młodzieży i sportu) zmierza do wzmocnienia celów i wpływu poprzez koncentrację i usprawnione struktury. Wykorzystanie tego wariantu przy opracowaniu przyszłego zintegrowanego programu powinno doprowadzić do powstania niezbędnych powiązań w ramach wewnętrznych programów (między programami Erasmus i Erasmus Mundus) oraz między wewnętrznymi i zewnętrznymi aspektami polityki i programów w zakresie szkolnictwa wyższego (Erasmus Mundus, Tempus, EDULINK, Alfa, Atlantis itp.). Oczekuje się także, że wzmocnione zostaną związki między mobilnością i partnerstwami (w tym budowanie potencjału i środki wspierające politykę) oraz zapewnione zostanie wsparcie w celu podniesienia ogólnej jakości i adekwatności szkolnictwa wyższego poprzez zwiększenie powiązań między polityką i programami, towarzyszenie uniwersytetom w opracowywaniu ich międzynarodowych strategii i modernizację systemów szkolnictwa wyższego w państwach spoza UE przy jednoczesnym rozwoju ich kapitału ludzkiego.

Komisja zgadza się również z zaleceniem 4.2 mówiącym o tym, aby poprawić skuteczność programu poprzez doprowadzenie do większej równowagi między doskonałością a budowaniem potencjału (zwłaszcza powiązanie przydziału środków finansowych dla każdego z działań z wyraźnie określonymi celami politycznymi, które uwzględniałyby szczególne potrzeby różnych regionów świata), dalsze angażowanie pracodawców i pomoc w usprawnieniu – w możliwie największym stopniu – procesu przyznawania wiz.

Jeśli chodzi o zalecenie 4.3, Komisja opowiedziała się już (i nadal będzie to czynić) za trwałością programu poprzez różne inicjatywy, takie jak stworzenie marki programu Erasmus Mundus i wdrożenie klastra zrzeszającego wszystkie najlepsze praktyki dążące do zapewnienia trwałości w ramach programu Erasmus Mundus.

W odniesieniu do zalecenia 4.4 Komisja zgadza się z potrzebą poprawy monitorowania i oceny projektów i usprawnienia programu promocji (z myślą o wzmocnieniu obecnych ram instytucjonalnych, które obejmują Agencję Wykonawczą, krajowe struktury i delegatury UE). Będzie się to odbywać w ramach przyszłego zintegrowanego programu, przy użyciu narzędzi opracowanych na obecnym etapie programu, zwłaszcza w ramach projektu oceny jakości EM.